

**Čís. 8981.****Směnečný řád.**

**Tříletá promlčecí lhůta platí i ohledně toho, kdo se zaručil za příjemce směňky.**

(Rozh. ze dne 23. května 1929, Rv I 650/29.)

Směnečný platební příkaz procesní soud první stolice zrušil, odvolací soud jej ponechal v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

**Důvody:**

Pokud jde o právní posouzení věci, nelze dovolatele považovati za příjemce, poněvadž nebyl směnečníkem; z toho však nevyplývá, že směňka jest proti němu promlčena. Dovolatel se zaručil za příjemce směňky, což sám připouští, a jest proto zavázán tímž způsobem jako příjemce a platí také pro něho tříletá promlčecí lhůta podle čl. 77 směň. ř. (srovnej Grünhut, Wechselrecht § 76 a Staub-Stranz, Kommentar zur Wechselordnung čl. 81 pozn. 14). V době podání žaloby nebyla směňka ještě promlčena proti příjemci a nebyla proto promlčena ani proti dovolateli. Za sporu však promlčení proti dovolateli nastati nemohlo, poněvadž bylo přerušeno doručením žaloby podle čl. 80 směň. ř. Odvolací soud nepochybil proto po právní stránce, zachovav v platnosti směnečný platební příkaz.

**Čís. 8982.****Pozemková reforma.**

**Pouze Státní pozemkový úřad jest oprávněn povolití odklad exekuce vyklizením ze zabraného majetku, ať jest se odkladu domáháno z jakéhokoliv důvodu.**

Shledá-li soud, že žalobní děj, na jehož základě žádáno o odklad exekuce, bez nejmenší právní pochybnosti, zcela určitě, nezakládá žalobní nárok, zamítne již proto návrh na odklad. Týž úkol připadá při vybavovací žalobě v pozemkové reformě (§ 31 náhr. zák.) Státnímu pozemkovému úřadu.

**Zákon ze dne 12. ledna 1893, čís. 15 ř. zák. (o schválení knížecí Liechtensteinské rodinné smlouvy ze dne 1. srpna 1842) nenabyl v Československé republice platnosti. Majetek liechtensteinský není vyjmut ze záboru.**

(Rozh. ze dne 23. května 1929, R II 152/29.)

Návrhu majitele zabraného majetku, by byla odložena exekuce vedená Státním pozemkovým úřadem vyklizením zabraných nemovitostí,

soud první stolice vyhověl, rekursní soud návrh zamítl.

**Důvody:** Souverainní knížectví Liechtensteinské, zastoupené knížetem Janem II. a knížecí vládou ve Vaduzu podalo 17. února 1929 u okresního soudu v K. na čsl. erár, zastoupený Státním pozemkovým úřadem v Praze, do rukou m. sl. finanční prokuratury v Brně, žalobu podle § 37 ex. ř. o nepřipustnost exekuce převzetím a odevzdáním nemovitostí, náležejících k velkostatku P. V žalobě se uvádí, že podle zákona ze dne 12. ledna 1893, čís. 15 ř. zák., který prý jest součástí československého práva, ručí panovník knížectví Liechtensteinského celým svým jménem za neporušenou a řádnou vládu tohoto knížectví. Záruka tato nemá povahu hypotekárního zajištění, poněvadž se zakládá na zvláštním zákoně a jest neobmezená. Státní pozemkový úřad návrhem na převzetí nemovitostí podle zákona o pozemkové reformě zasahuje prý do práv strany žalující, zaručených zákonem ze dne 12. února 1893, čís. 15 ř. zák. Zaručená práva knížectví Liechtensteinského, tedy osoby třetí, jsou v případě provedení exekuce ohrožena a porušena a proto navrhaná exekuce je prý nepřipustná. Současně žalobce navrhl odklad exekuce z toho důvodu, že v souzeném případě jde o práva, vylučující výkon exekuce, práva to rázu výjimečného, opírající se o právoplatný zvláštní zákon ze dne 15. března 1893, čís. 15 ř. zák., jímž vyloučeno jest pro konkrétní majetek používání zákonů o pozemkové reformě, tudíž i dosavadní praxe ve věcech pozemkové reformy. Okresní soud v K. povolil podle § 42 čís. 5 ex. ř. odklad exekuce bez zvláštního odůvodnění. Soud první stolice povolil tedy odklad exekuce jen proto, že proti povolení exekuce byl podán odpor osobou třetí ve smyslu § 37 ex. ř., neobíraje se otázkou, zda jsou tu další zákonné podmínky pro povolení odkladu exekuce. Do tohoto usnesení právem si stěžuje Státní pozemkový úřad. Není sporu o tom, že exekuční titul jest právoplatný a vykonatelný, aniž o tom, že zabraná půda, jež má býti exekucí odevzdána Státnímu pozemkovému úřadu v Praze, podnes odevzdána nebyla. Podle § 20 náhr. zák. čís. 329/20 v doslovu zákona čís. 220/1922 po právní výpovědi a po uplynutí doby výpovědní okresní soud místně příslušný na návrh Státního pozemkového úřadu provede vyklizení a odevzdání vypověděných nemovitostí a předání jich do držby Státního pozemkového úřadu neb osoby tímto úřadem označené podle předpisů exekučního řádu. Jen Státní pozemkový úřad jest oprávněn, by v tom kterém případě prodloužil lhůtu k vyklizení zabraných nemovitostí, pokud se týče by navrhl odklad exekuce. Jen na vlastním uvážení tohoto úřadu záleží, zda má býti exekuce odložena až do rozhodnutí o opozičních návrzích strany navrhuující. Soud nemá k tomu práva (sb. n. s. čís. 6176). Vzhledem k tomu, že z usnesení soudu první stolice není patrné, uznává-li nutnost odkladu exekuce z důvodu žalobcem uplatňovaného, sluší ještě uvést toto: Rakouský zákon ze dne 15. ledna 1893, čís. 15 ř. zák. nemá platnosti v Čsl. republice i vzhledem k svému obsahu i vzhledem k obsahu listiny ze dne 1. srpna 1842 jím uzákoněné. Čsl. stát není právním nástupcem býv. Rakouska, jež zákon tento vydalo, nýbrž vznikl originálně, utvořiv a ustaviv se z vlastní vůle a moci čsl. národa proti vůli

býv. Rakouska. Zákon ze dne 15. ledna 1893, čís. 15 ř. zák. mohl by platiti jen tehdy, kdyby ho byl čsl. stát převzal a, pokud se týče listiny ze dne 1. srpna 1842, v tomto zákoně uvedené, kdyby ji byl platnost sám vlastním zákonem propůjčil, což se však nestalo. Zřízením čsl. státu žalobcova práva, příslušející mu z listiny ze dne 1. srpna 1842, na území státu československého pominula a nepřísluší mu nic více, než prosté soukromé vlastnictví pozemkové, jež je podrobena obecnému zákonodárství, tudíž i zákonu záborovému. Byl proto návrh na odklad exekuce zamítnut i z toho důvodu, že povoleným odkladem se zřetelem k § 20 zábor. zák. nastal by průtah ve výkonu exekuce, který nelze srovnati se zákonem čís. 220/1922.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu

a t o

s poukazem na důvody napadeného rekursního rozhodnutí a vzhledem k obsahu rekursu s těmito poznámkami: Pokud jde o nepřípustnost odkladu exekuce, jest sice pravda, že rozhodnutí čís. 6176 sb. n. s. mělo za předmět odklad exekuce žádaný na základě uplatňovaného nároku opozičního (§ 35 ex. ř.), kdežto v tomto případě jde o nárok vybavovací (§ 37 ex. ř.), avšak to nečiní v příčině odkladu exekuce rozdíl, ježto důvody rozhodnutí toho dopadají i tu, platí § 20 (3) a zvláště též poslední věta náhr. zákona pro každou exekuci na vyklizení vypořáděných zabraných nemovitostí a jest tedy lhostejno, z jakého důvodu se odklad uplatňuje. Důvodem toho předpisu je, že zájem na provedení pozemkové reformy, jenž je zájmem státním a tudíž po výtce veřejným, nedopouští odklad ze žádných jiných důvodů, než těch, které se snášejí s tímto státním zájmem na provedení reformy a které tedy jen úřad provedením tímto v zákoně pověřený, Státní pozemkový úřad, může posouditi. Státní pozemkový úřad musí dodržovati zosnovaný pracovní plán a rozvrh přidělů (§§ 18—22 přiděl. zák., § 11 čís. 2 zákona o St. poz. úř.) a tato jeho činnost nesmí býti bržděna zákroky třetích osob, nýbrž bude záležitosti jen na jeho vlastním uvážení, zda a pokud může nastati odklad té které akce, zvláště tedy též odklad exekuce vyklizením, při čemž vedle překážek technických (na př. že dočasně nelze silami po ruce jsoucími zmociti agendu) bude přihlížeti zejména k místní naléhavosti a k míře oprávněnosti nároků vznesených třetími osobami. To zvláště platí i o nárocích vybavovacích ve smyslu § 31 zák. náhr., neboť tu bude Státnímu pozemkovému úřadu uvážiti, do jaké míry jsou nároky takové věrojatné a mají tudíž čáku, že budou soudem uznány: bude mu uvážiti, by, kdyby akci provedl, neohlížeje se na tyto nároky, neuvedl stát v zodpovědnost a neupalil naň zejména též povinnost k náhradě škody, a bude tedy jeho věcí, by zkoumal důvodnost nároku a, shledá-li ho pravděpodobným, akci odložil až do jeho právoplatného vyřízení. Neučiní-li tak ale Státní pozemkový úřad sám, nemůže se toho odpůrce domoci, nýbrž musí akci přerušiti a teprve, když se domůže soudního uznání svých nároků, může je proti Státnímu pozemkovému úřadu

provést; újma mu z odepření odkladu exekuce nehrozí, neboť, budou-li jeho nároky uznány, stát je mu za ně vždy dostatečnou zárukou, takže nebezpečí ztráty nenastává a proto právě věc je tu jiná, než když je odpůrcem jiný podmět, zejména osoba soukromá. K tomu jest doložiti, že od doručení žaloby nakládá se i s bezelstným žalovaným (držitelem) jako s obmyslným (§ 338 obč. zák.), takže žalobci z odepření odkladu vůbec újma nemůže vzejíti. Tak se věc má, co se týče vybavovacích nároků (§ 37 ex. ř.), jež při nemovitostech jakožto věcech hmotných mohou záležeti jen v právech věcných, jak to § 31 náhr. zák. uznává, a pod něž by musily spadat i udánlivé záruční nároky žalujícího knížectví, měly-li by míti úspěch, jenž ovšem podmíněn jest nejen hmotnou jich existencí, nýbrž i formálně včasným uplatněním ve lhůtě v citovaném předpisu § 31 stanovené. Co se týče nároků opozičních, jest každý odklad exekuce bezpředmětným, protože, jak v rozh. čís. 6616 sb. n. s. provedeno, byl by možným jen na základě jednoho ze čtyř druhů písemných rozhodnutí Státního pozemkového úřadu tam poznačených, která však opravňují přímo hned k zastavení exekuce, takže odklad jeví se zbytečným. Stěžovatel vytýká rekursnímu soudu, že prý jeho rozhodnutí jest podle svého obsahu »jaksi« vlastně rozhodnutím o věci, avšak i on sám se otázkou věci samé ve stížnosti zabývá, a to velmi vydatně. K tomu jest, ovšem jen pro obor pozemkové reformy, o niž tu jediné jde, všeobecně uvést, že nejen není nepřipustné, nýbrž že je mnohdy dokonce nezbytné, takže se tomu vyhnouti nelze, by soud při rozhodování formální otázky zkoumal i věc samu, jak již v rozhodnutí shora citovaném čís. 6176 sb. n. s. vyloženo a příklady doloženo. Pádným dokladem jest zejména uvedený tam čl. XXXIII. uv. zák. k c. ř. s. a podobně se má věc právě také s odkladem exekuce podle § 44 první odstavce ex. ř., podle něhož odklad povolen býti nemá, nehrozí-li exekutovi z provedení exekuce újma, a to ovšem platí po výtce i tehdy, když se žádá odklad exekuce podle § 42 čís. 5 ex. ř. na základě žalob podle § 35 a 37 ex. ř., opoziční nebo vybavovací a jest zřejmo, že, i když se žalobní děj, který žalobce činí podkladem svého nároku, vezme za pravdu, přece tu nároku není, ježto zákon, tuzemské právo takový nárok naprosto neuznává; tak na př. když se žalobou vybavovací právě také v pozemkové reformě odporuje exekuci proto, že žalobci přísluší na věci předmět exekuce tvořící právo vlastnické, toto vlastnictví však jest v ní opřeno o titul neb nabývací způsob v tuzemském právu neznámý a neuznaný, na př. o smlouvu uzavřenou s nezletilcem bez poručenského schválení nebo o vydržení pouze dvouleté a pod. Soudce vidí již ze žaloby, že excise jest naprosto neoprávněná a že tudíž jest neoprávněným i odklad exekuce na jejím základě žádaný, ale má se nicméně stavěti slepým a pod záminkou, že si nesmí všimati merita věci, tento zřejmě neoprávněný a docela bezdůvodně, protože na základě žaloby právně nemožné žádaný odklad povolovati? To by znamenalo formalismus stavící právo a spravedlnost úplně na hlavu, a protož už jednací řád v § 162, mluvě o odkladu exekuce, předpisuje, že při rozhodování o návrzích na odklad bude nutno podle stavu věci také k tomu

přihlížeti, zda jsou tu takové »okolnosti, jež ospravedlňují podezření, že odklad exekuce žádá se jen nebo hlavně proto, by řízení exekuční a uspokojení vymáhajícího věřitele bylo zdrženo »nebo, jak dodati sluší, docela zmařeno, tím ale předpis tento naráží právě na otázku merita, neboť právě jen tehdy, když tu zřejmě nároku není, lze říci, že se odklad exekuce žádá jen »proto, by uspokojení věřitele bylo zdrženo nebo zmařeno«, protože, je-li tu nárok anebo může býti, musí se naopak říci, že se odklad exekuce žádá k zajištění tohoto nároku a nikoli v úmyslu poškoditi věřitele nebo dokonce »jen« v tomto úmyslu. Soud tedy vždy pečlivě uváží, může-li tu aspoň nárok býti a, shledá-li možnost, pustí se do uvažování o potřebě odkladu podle směrnice § 44 ex. ř.; shledá-li však, že žalobní děj bez nejmenší právní pochybnosti zcela určitě žalobní nárok nezakládá, zamítne už proto návrh na odklad, protože, je-li žaloba určitě bezdůvodná, je i návrh na odklad bezdůvodný. To tedy platí o žalobě vybavovací aspoň v pozemkové reformě (§ 31 náhr. zák.), jenže úvaha o možnosti návrhu a tudíž rozhodnutí o přípustnosti odkladu exekuce náleží tu Státnímu pozemkovému úřadu a ne soudu, jak už shora řečeno, kdežto, co se týče žaloby opoziční bylo již v rozh. čís. 6616 sb. n. ukázáno, že nemůže existovati opoziční nárok proti exekuci Státního pozemkového úřadu na vyklizení vypověděných nemovitostí (§ 20 (3) náhr. zák.), by se nedal prokázati písemným rozhodnutím Státního pozemkového úřadu, protože jen takové rozhodnutí může jej založiti, a že doloží-li se opoziční takovým rozhodnutím, jest exekuci ihned zastaviti (ne pouze odložit). Podle hořejšího stanoviska nejvyššího soudu, že jen Státní pozemkový úřad může povolit odklad exekuce, ať jde o nárok vybavovací neb opoziční nebo jiný, jakýkoli, netřeba ani v případě, o němž jde, meritum věci rozbírat, ale, protože dovolací stížnost je rozbírá a právě na tento rozbor největší váhu klade a nejvyšší naději skládá, dovolávajíc se tu spisu prof. Sedláčka, jež příkládá, stůjž zde v odpověď aspoň toto: Jak nejvyšší soud vícekrát již, zejména však v obsáhlém rozhodnutí čís. 6976 sb. n. s. zevrubně doličil, spočívá zábor na zřeteli čistě věcném, nepřihlížeje k nižádným momentům osobním, t. j. podroben mu jest každý velký majetek pozemkový, ať náleží komukoli, tedy nejen občanu tuzemskému jakéhokoli stavu, nýbrž třeba i cizozemci jakékoli právní povahy a stavu, ať tedy cizozemskému státu nebo suverénu, a to platí i o právech na majetku tom váznoucích, takže žádná taková práva nemohou zábor a převzetí jeho překaziti, třeba že náležela cizozemskému státu nebo dynastii, nýbrž mohou uplatňována býti jen na přejímací cenu, jež nastupuje na místo převzatého majetku. Tím jest vyřízena i otázka předloženého spisu prof. Sedláčka: tento dokonalý spis podrží sice vždy svou vědeckou hodnotu pro vnitřní poměry státu Liechtensteinského a jeho dynastie, avšak poznatky jeho nemohou míti nejmenšího vlivu na obsah čsl. pozemnoreformního zákonodárství, jeho výklad a praxi, a to už proto ne, že jak spis sám praví, zakládají se na obsáhlém »archivním materiálu« Liechtensteinském, tedy na právních dokumentech, které nebyly na čsl. území (v býv. rak. říšském zákoníku a čsl. sbírce zákonů a nařízení) nikdy publikovány, takže tu žádné právní

platnosti nikdy neměly, nemají a míti nemohou. Že však býv. rak. zákon ze dne 12. ledna 1893, čís. 15 ř. zák. a připojená k němu smlouva v Čsl. republice platnosti nenabýly, zejména však, že provedením pozemkové reformy na statcích Liechtensteinských žádným způsobem na závalu býti nemohou (ostatně by to pro shora zmíněnou věcnou povahu záboru abstrahujícího ode všech osobních poměrů vlastníka nemohly míti ani tehdy, kdyby zde jinak platnosti byly nabýly), provedeno podrobně v rozhodnutí čís. 7751 sb. n. s., na němž nejvyšší soud i na dále trvá.

### Čís. 8983.

**Nejde o rozhodčí soud (§ 577 c. ř. s.), měli-li podle smlouvy býti dosazení odborní znalci o určitých skutkových okolnostech.**

**Podáním žaloby u rozhodčího soudu přetrhuje se promlčení zažalovaného nároku.**

**Lhůta § 1111 obč. zák. jest lhůtou propadnou. Pod opotřebením zneužitím pachtovního předmětu spadá též t. zv. loupežné hospodářství, najmě neprováděny-li včasné a řádné opravy, jichž třeba k udržení pachtovního předmětu v dobrém stavu.**

(Rozh. ze dne 23. května 1929, R II 163/29.)

Žalobu propachtovatele, již se domáhal po skončení pachtovního poměru na pachtýři náhrady škody z pachtovního poměru, procesní soud prvního stupně zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci ji znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu s tím, že při jednání a rozhodnutí, jež odvolací soud prvnímu soudu uložil, budou směrodatné nikoli směrnice odvolacím soudem dané, nýbrž směrnice v tomto rozhodnutí nejvyššího soudu vytčené.

### Důvody:

Prvý soudce zamítl žalobu z důvodu, že prý jest podle § 1111 obč. zák. prekludována (propadlá), nebyvši podána ve lhůtě jednoho roku ode dne odevzdání pachtovního předmětu, a zahájením sporu před rozhodčím soudem se prý podle § 1497 obč. zák. promlčení a tudíž ani prekluse nepřetrhuje, neboť prý nemá účinku žaloby u řádného soudu, již prý cit. § předpokládá, a mimo to nešlo tu ani o smlouvu o rozhodčí ve smyslu § 577 c. ř. s., nýbrž o pouhé znalce, kteří měli zjistiti okolnosti v § 41 pachtovní smlouvy uvedené, takže, i kdyby se zahájením řízení před rozhodčím soudem prekluse přetrhovala, v souzené rozepři o tom řeči býti nemůže, ano nešlo o rozhodčí soud. Odvolací soud tyto důvody nesdílel, ježto v § 1111 obč. zák. jde o promlčení, nikoliv o preklusi, a mimo to pod § tento spadají prý na př. jen nároky čís. 9—11 žaloby, takže ohledně ostatních promlčecí lhůta cit. § neplatí, dále, že tu skutečně